

отношений корпоративной собственности, собственности в сфере государственных финансов и в аграрном секторе экономики. Особая роль в формировании необходимых условий для эффективного роста экономики Украины отводится государству (государственной собственности, государственной власти).

Ключевые слова: *собственность, экономическая власть, диалектическое единство собственности и экономической власти, новая социально-экономическая парадигма, интеллектуальная собственность, корпоративная собственность, государственная собственность.*

Radchenko V. Property and economic power: implementation issues in Ukraine.

This article is dedicate a problem of quality reformatting of ownership and economic power that are discussed in dialectical unity in the context of creating favorable conditions for advanced development of economy of Ukraine, establishment of the effective socio-economic system. To solve the research problem we need provide development as a whole system of property relations and economic power. Refers to the development of intellectual property on which base is necessary to ensure the improvement of relations corporate ownership, ownership of public finances, and in the agricultural sector. A special role in the formation of the necessary conditions for effective economic growth in Ukraine is given to the state (state-owned, public authorities).

Keywords: *property, economic power, dialectical unity of ownership and economic power, the new socio-economic paradigm, intellectual property, corporate property, state property.*

УДК 330.14.01.001.76:339.166.5

*Кохно Д. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова*

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

У статті розкрито сутність інтелектуального капіталу, виокремлено та проаналізовано основні проблеми та ризики формування інтелектуального капіталу в умовах інноваційного розвитку в Україні.

Ключові слова: *інтелектуальний капітал, інноваційний розвиток, національна інноваційна система, наука, освіта, знання, міграція, доходи.*

Загальновідомо, що першоосною і головними фактором виробництва на сучасному етапі розвитку стає інтелектуальна компонента – наукові розробки, засновані на знаннях, професійній кваліфікації та творчості працівників, патентах, інформаційній інфраструктурі тощо. Цією особливою складовою виступає інтелектуальний капітал. Експертні дослідження показали, що в країнах ЄС підприємства, які лише частково використовують інтелектуальний капітал, отримують в середньому лише 14% можливого прибутку, ті, що використовують його активніше – 39%, а ті підприємства, які інтелектуальний капітал вважають базою свого розвитку, – 61%. У зв'язку із означеним, як з теоретико-аналітичної, так і з практичної точок зору особливої актуальності набуває проблематика управління формуванням інтелектуального капіталу.

Теоретичні аспекти дослідження сутності інтелектуального капіталу знайшли відображення у працях Е. Брукінга, Л. Едвінсона, М. Мелоуна, Т. Стюарта, О. Бутніка-

Сіверського, О. Кендюхова, В. Іноземцева, Н. Маркової, А. Чухна. Питання управління інтелектуальним капіталом досліджувалося Т. Бауліною, Н. Гавкаловою, Н. Марковою, І. Іванюком, А. Василик, Л. Лукічевою. Однак, в цілому вчені зосереджують свою увагу на факторах-стимуляторах формування інтелектуального капіталу, не вказуючи на наявність блокторів та не виокремлюючи основних проблем формування інтелектуального капіталу в Україні, останнє допомогло б у майбутньому розробити комплекс заходів і їх вирішення.

Мета статті – виокремити та проаналізувати основні проблеми формування інтелектуального капіталу в Україні в умовах інноваційного розвитку.

Під інтелектуальним капіталом розуміють сукупність авансованих інтелектуальних ресурсів, що за змістом є накопиченими знаннями, навичками, досвідом, творчістю, інформаційно-комунікативними здібностями працівників, та організаційної структури (технологій, інформаційної бази, патентів, брендів, товарних знаків тощо), які під час свого руху дають вагомий за обсягом, тривалий у часі й трансформаційний за характером економічний і соціальний ефект для всіх суб'єктів господарювання (як для фізичної особи, підприємства, так і для економіки країни в цілому). Інтелектуальний капітал може функціонувати на кількох рівнях: особистому, мікро-, мезо-, макро- та мега-. Надалі будемо розглядати проблеми формування інтелектуального капіталу на рівні держави, тобто на макрорівні.

Загальновідомо, що капітал є невід'ємною складовою процесу виробництва. Це доводить аналіз трактувань категорії “капітал” представниками різних економічних концепцій та шкіл. Саме тому перша група проблем формування інтелектуального капіталу пов'язана з виробництвом. З інтелектом, як невід'ємною складовою людини, пов'язана інша група проблем формування інтелектуального капіталу.

Розглянемо основні проблеми формування інтелектуального капіталу в Україні в умовах інноваційного розвитку.

1. Відсутність попиту на продукти інтелектуальної праці, інноваційну продукцію. Попит на продукти інноваційної діяльності формується підприємствами, які купляють їх для виробничого використання (засоби виробництва), та домогосподарствами, які купують їх з метою повнішого задоволення своїх потреб. Попит домогосподарств виникає під впливом їх потреб та є природним, тоді як попит підприємств на інноваційну продукцію є похідним від попиту домогосподарств. На названі види попиту здійснюють вплив різні фактори.

Так, Попит домогосподарств залежить від рівня доходів та рівня “інноваційної культури”. Як свідчать статистичні дані, у 2010 р. частка домогосподарств із середньодушовими еквівалентними загальними доходами у місяць, нижчими середнього рівня загальних доходів в цілому по Україні складала 60,5 %, а нижчими прожиткового мінімуму – 7,1%, тоді як в 2011 р. показники відповідно становили 60,5% та 6,0% [2, с. 128-129], що засвідчує незначне покращення матеріального становища громадян. Порівнюючи ці дані із розподілом домогосподарств за самооцінкою їх доходів протягом року, можна стверджувати, що у 2011 р. 2,5% домогосподарств не могли забезпечити собі навіть достатнє харчування, 39 % постійно відмовляли собі в найнеобхідніших товарах та послугах, 48,4% домогосподарств отримували достатньо, однак не робили заощаджень і лише 10,1% домогосподарств заощаджували [9, с. 8]. Порівняно з 2010 р. структура домогосподарств за

самооцінкою їх рівнів доходів практично не змінилась. Така ситуація свідчить про високий ступінь розшарування населення України та значний рівень бідності, що відображається на структурі споживання населення, яка, в свою чергу, виступає своєрідним індикатором економічного і соціального стану домогосподарств.

Структура споживчих грошових витрат домогосподарств у 2011 р. в Україні мала такий вигляд: 53,4% грошових витрат домогосподарства витрачали на продукти харчування та безалкогольні напої, 11% відводилися на оплату послуг житла, води, електроенергії, газу тощо, витрати на придбання одягу і взуття становили 7,1%, витрати на транспорт – 4,7%, на охорону здоров'я – 3,7%, витрати на освіту та алкогольні напої – по 1,7% грошових витрат [10, с. 106]. Як бачимо, в структурі споживання домогосподарств України більша частина витрат припадає на підтримку фізичного стану особи, менша ж частка відводиться для духовного розвитку. Доречно згадати закон Е. Енгеля: домогосподарство вважається бідним, якщо його витрати на продукти харчування перевищують 50% у структурі споживчих витрат. З цього випливає, що структура споживчих витрат домогосподарств України свідчить про бідність населення України. Означене, призводить до низького рівня задоволення потреб населення, що в подальшому відображається на стані здоров'я індивіда, умовах його життя, продуктивності праці та інтелектуальному розвитку.

Попит підприємств на інновації має похідний характер, є вторинним і тому залежить від попиту домогосподарств, політики держави, типу ринкової структури та рівня “інноваційної культури” населення.

Відомо, що держава може як стимулювати, так і стримувати інноваційну активність підприємств. Здійснюючи політику протекціонізму – надаючи податкові пільги (податкові канікули, повернення ПДВ), створення спеціальних режимів інвестиційної діяльності, встановлення високих митних ставок на імпорт продукції, встановлення квот – держава, здавалося б, сприяє розвитку інноваційного підприємництва. Однак, з іншого боку, відчуваючи підтримку держави, вітчизняні підприємства, не поспішають вводити інновації, оскільки можуть отримувати прибутки в таких же обсягах без зміни характеру виробництва. У цьому випадку державна політика відіграє роль фактора-блокатора інноваційної активності вітчизняних підприємств.

Інноваційна активність вітчизняних підприємств також тісно пов'язана з типом ринкової структури, на якій вони функціонують – чиста монополія, досконала конкуренція, монополістична конкуренція чи олігополія. Компанія-монополіст на внутрішньому ринку, інтереси якої лобіюються, не буде зацікавлена у збільшенні витрат виробництва за рахунок введення інновацій.

Безпосередній вплив на інноваційний розвиток здійснює рівень “інноваційної культури”, який характеризує рівні соціально-психологічної, культурної та освітньої підготовки як окремої особистості, так і суспільства в цілому, до сприйняття та творчого втілення в життя ідей розвитку економіки країни на інноваційних засадах [11, с. 44]. Життєвий досвід доводить, що за однакових рівнів матеріального та фінансового забезпечення у різних господарських суб'єктів різне ставлення до впровадження інновацій. Важливу роль у забезпечення інноваційної активності підприємства відіграє керівник та підготовлений персонал – люди з іншими культурними цінностями та пріоритетами. У цьому процесі важлива роль відводиться

“інтернаціональному ринку освітянських послуг та розвитку міграційних процесів” [11, с. 44]. Інтернаціоналізація ринку освітніх послуг сприяє обміну знаннями, ідеями, досвідом, культурними цінностями між країнами. Фахівці, які отримують освіту або займаються науковою діяльністю в інших країнах, є більш толерантними, мобільними, швидше адаптуються до нових умов, мають більшу схильність до впровадження інновацій. Переймаючи знання, систему ціннісних орієнтирів та поглядів, ці спеціалісти стають ініціаторами певних інноваційних підходів. В Україні частка працівників науково-технічних організацій, які щорічно виїжджають за межі країни в рамках міжнародного наукового співробітництва варіюється в межах 0,07-0,08 %.

На формування “інноваційної культури” та поширення інновацій також суттєво впливає досвід роботи в іноземних компаніях. Доказом цьому може слугувати приклад підготовки кадрів корпорацією “Агро-союз”. Керівництво підприємства уклало угоди з викладачами окремих аграрних вищих навчальних закладів про здійснення підготовки спеціалістів ветеринарної медицини на базі власного інноваційного підприємства і за його рахунок. По закінченню навчання перед молодими спеціалістами, які пройшли підготовку, не ставилися вимоги відпрацювання певного терміну на благо компанії – їм давалося повне право самостійного працевлаштування на інших підприємствах аграрного профілю з метою поширення набутих знань, досвіду та інновацій [11, с. 44]. Цей приклад є зразком вболівання за загальнонаціональні інтереси, оскільки вкладені у формування людського капіталу кошти, не відшкодуються.

2. Відсутність системи стимулів для суб’єктів науки для індивідуального та колективного просування новацій.

Недосконалість вітчизняного законодавства пов’язана із відсутністю таких норм, які б забезпечували відшкодування витрат на формування людського капіталу (не враховується амортизація людського капіталу). Прикладом є підприємства країн Західної Європи, які працюють з винахідниками, сплачують авторам протягом багатьох років певні відсотки від коштів, отриманих від реалізації інноваційної продукції, що є вагомим стимулюючим чинником, оскільки відшкодовуються витрати на формування людського капіталу.

Протилежна ситуація спостерігається в Україні: зайняті в навчальних закладах науковці-селекціонери, які мають власні розробки і отримали право власності на них, вимушені з власної кишені протягом шести років платити Державному департаменту інтелектуальної власності, який видав патент. Зрозуміло, що така політика не сприяє відшкодуванню формування людського капіталу науковця, руйнує його мотивацію на отримання нових патентів та є причиною уповільнення інноваційного розвитку економіки.

3. Несформованість національної інноваційної системи.

Створення національної інноваційної стратегії України відбулося у 2007 р. і було пов’язано із парламентськими слуханнями з теми: “Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації”. Пізніше, 2008 р., Кабінетом Міністрів України була розроблена Концепція розвитку національної інноваційної системи, в якій під інноваційною системою розуміється “сукупність законодавчих, структурних і функціональних компонентів (інституцій), які задіяні у процесі створення та застосування наукових знань та технологій і визначають правові, економічні,

організаційні та соціальні умови для забезпечення інноваційного процесу". Національна інноваційна система в своєму складі має п'ять компонентів (підсистем):

– підсистеми державного регулювання, що складається із законодавчих, структурних і функціональних інституцій, які встановлюють та забезпечують дотримання норм, правил, вимог в інноваційній сфері та взаємодію всіх підсистем НІС;

– підсистеми освіти, що складається з вищих навчальних закладів, науково-методичних і методичних установ, науково-виробничих підприємств, державних і місцевих органів управління освітою, а також навчальних закладів, які проводять підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів;

– підсистеми генерації знань, що складається з наукових установ та організацій незалежно від форми власності, які проводять наукові дослідження і розробки та створюють нові наукові знання і технології, державні наукові центри, академічні та галузеві інститути, наукові підрозділи вищих навчальних закладів, наукові та конструкторські підрозділи підприємств;

– підсистеми інноваційної інфраструктури, що складається з виробничо-технологічної, фінансової, інформаційно-аналітичної експертно-консалтингової складової, а також з технополісів, технологічних та наукових парків, інноваційних центрів та центрів трансферу технологій, бізнес-інкубаторів та інноваційних структур інших типів; інформаційних мереж науково-технічної інформації, експертно-консалтингових та інжинірингових фірм, інституційних державних та приватних інвесторів;

– підсистеми виробництва, що складається з організацій та підприємств, які виробляють інноваційну продукцію і надають послуги та (або) є споживачами технологічних інновацій [7, с. 42].

В Україні елементи інноваційної системи сформовані, однак вони мають неоднаковий рівень розвитку та характеризуються слабкістю взаємозв'язків між собою – не утворюють системи, функціонують поодинокі, хаотично, нескоординовано.

На сьогодні практично сформована необхідна нормативно-правова база для забезпечення розвитку інноваційної та наукової діяльності в державі, однак її ефективність залишається низькою та не сприяє підвищенню інноваційної активності в Україні [7, с. 43].

Характеризуючи підсистеми національної інноваційної системи, варто зазначити, що підсистема освіти в Україні представлена вищими навчальними закладами та установами, які здійснюють підготовку та перепідготовку спеціалістів. У 2011 р. в Україні функціонувало 846 ВНЗ, з яких кількість ВНЗ I-II рівня акредитації 501, а III-IV рівня акредитації – 345. Порівняно з 1990 р. їх кількість знизилась на 7 %. Останнє відбулося за рахунок зменшення кількості ВНЗ I-II рівня акредитації на 33,5 % та на фоні збільшення ВНЗ III-IV рівня акредитації у 2,2 рази. Протягом цього періоду змінилася також структура студентів: майже вдвічі зменшилась кількість студентів I-II рівня акредитації, в той час як чисельність студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації збільшилась удвічі.

Щодо підсистеми генерування знань, то у 2011 р. в Україні нараховувалось 1255 організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи. Це на 13,6 % (тобто на 198 організацій), менше, ніж у 1995 р. (1453 організації). При цьому кількість

працівників наукових та науково-технічних організацій за роки незалежності скоротилася на 70% – сьогодні таких працівників налічується 134,7 тис. осіб.

Стосовно інноваційної інфраструктури, то в Україні вона представлена технологічними парками, бізнес-інкубаторами, інноваційними центрами. Станом на 1 листопада 2010 р. відповідно до Закону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків” реєстрацію пройшли 16 технопарків [3, с. 10], які протягом 2000-2010 рр. розробили та реалізували інноваційної продукції на суму 15 млрд. грн. На практиці доведено, що українські технопарки є висоефективними: на 1 гривню держпідтримки вони випускають 25,71 гривні інноваційної продукції. Для порівняння, у Китаї 1 юань приносить 6 юаней, у Росії 1 рубль – 10 рублів [0].

На думку Б. Обама, ефективність інноваційної системи підтверджує той факт, що на один витрачений урядом долар на підтримку інновацій повертається 2 долари до бюджету. В Україні на сьогодні цей показник становить 1,9 грн. на кожен витрачений державою коштів [3].

Проте, в Україні технопарк є результатом діяльності лише одного інституту або наукової установи, а не результатом співпраці усіх суб’єктів інноваційної інфраструктури, що є причиною низького рівня інтеграції освіти, науки та виробництва.

Так, у 2011 р. частка підприємств, що здійснювали інновації в загальній кількості промислових підприємств, складала 16,2%, що на 2,4% більше, порівняно з попереднім роком та на 1,8 % менше, ніж у 2000 р. Незважаючи на зростання їх кількості, питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової продукції знизилася з 6,8 % у 2001 р. до 3,8 % у 2011 р., що свідчить про неефективне функціонування інноваційно активних підприємств.

Яскравими прикладами нерозвиненості зв’язків між елементами інноваційної інфраструктури є невідповідність ринку праці структури професійної підготовки української молоді – і за фахом, і за кваліфікаційними рівнями. Понад 40% населення (за окремими групами професій – до 70%) працюють не за отриманою в навчальному закладі професією; багато фахівців із вищою освітою, старших 45 років, оперують застарілими знаннями, не маючи й гадки про сучасні світові і навіть вітчизняні розробки; практично не ведеться підготовка працівників, здатних створювати і впроваджувати інноваційні технології (підготовка кадрів із спеціальностей, що визначають нові технологічні уклади, не досягає навіть 0,6% щорічного випуску) (Лібанова, с. 10);

4. “Відплив” мізків та відтік наукових кадрів з науки в інші сфери суспільного життя.

Україна посідає 5-те місце у світі серед країн із найбільшою кількістю емігрантів. За даними Світового банку на 2010 рік, за кордоном перебувало 6,6 млн. українців, які виїхали в різні роки (це майже 15% від загальної кількості теперішнього населення країни). Кількістю емігрантів Україна поступається тільки Мексиці (11,9 млн.), Індії (11,4 млн.), Росії та Китаю (11,1 й 8,3 млн. відповідно) [4]. Сьогодні можна вести мову про додатній міграційний приріст, однак за період 1990-2011 рр. міграційні втрати для України склали 552,4 тис. особи.

Українську міграцію можна охарактеризувати як “відтік” інтелекту. За даними неофіційної статистики за 1991–1999 рр. Україну залишили 340 докторів наук, із них

до США виїхало 100 осіб, до Ізраїлю – 41, в Росію – 110, до Німеччини – 29, до Польщі – 9. Лише за один 1999 р. кількість докторів наук зменшилась на 213 осіб. За період до 2007 р. Україна втратила 466 докторів наук (відтік на нижчі професійні позиції, на некваліфіковані роботи, за кордон) [10, с. 126], що становить майже п'яту частину нинішньої кількості докторів, які мають вік до 50 років (2696 осіб). За період 1991–1997 рр. з України виїхало понад 6 тис. учених: лише з Національної академії наук – понад тисячу осіб [10, с. 126].

Крім втрат сформованого інтелектуального капіталу, трудова міграція призводить до погіршення ступеня підготовки молодих спеціалістів (зниження якісних характеристик робочої сили) та до втрати країною-донором своїх інвестицій в освіту та виховання фахівців, податкових виплат від них. За оцінками експертів, у зв'язку з виїздом науковців та висококваліфікованих фахівців втрати України становлять понад 1 млрд. дол. США на рік. Для довідки зазначимо, що підготовка фахівця з вищою освітою технічного й природничого профілів коштує нашій державі близько 10 тис. дол. США [1, с. 90-91], а на підготовку одного доктора наук, згідно з міжнародними оцінками, потрібно 15-20 років і в середньому 1,5-2,0 млн. дол. США. Враховуючи сучасну високу мобільність населення, цей висновок може здатися необґрунтованим: втрати країни-донора компенсуються переказами, інвестиціями, передачею наукових та технологічних знань, розвитком науково-технічної співпраці, покращенням міжнародного іміджу, однак, цілком погоджуючись із В. М. Локтевим, зазначимо, що втрата великої кількості освічених носіїв новітніх знань (якісного генофонду) спричинила розрив між поколіннями наукових працівників [6, с. 12]. Як висновок, зазначимо, що міграція інтелекту призводить до деінтелектуальнізації суспільства.

Крім того, на фоні відтоку інтелекту за межі країни, спостерігається їх перелив з науки в інші сфери суспільного життя. Станом на 2011 р. лише 18 % кандидатів наук та 30 % докторів наук зайняті в науковій сфері. Це призводить до зниження рівня їхніх знань, втрати інтелектуального потенціалу та відображається на підготовці молодших поколінь. До проблем формування інтелектуального капіталу в Україні можна ще віднести незадовільну вікову структуру наукових кадрів України, державну політику у сфері освіти та охорони здоров'я.

Висновки. Отже, процес формування інтелектуального капіталу в Україні супроводжується цілою низкою проблем, серед яких основними є: низький рівень попиту на інноваційну продукцію; відсутність системи стимулів для суб'єктів науки; міграційний процес наукових кадрів; низький рівень взаємозв'язку між елементами національної інноваційної системи. Вирішення зазначених проблем лежить в полі діяльності держави, що стане напрямком наших подальших досліджень.

Використані джерела:

1. Гук Н. А. Порушення питань щодо зростання бідності та безробіття як стримуючих бар'єрів забезпечення соціального добробуту українців // Прометей. – 2012. – № 1(37). – С. 90-95.
2. Діти, жінки та сім'я в Україні : статистичний збірник. – К. : [б.в.], 2012. – 349 с.
3. Економіко-статистичний огляд діяльності Технологічного парку “ІЕЗ ім. Є. О. Патона” в 2000–2010 рр. / [О. А. Мазур, С. В. Пустовойт, Л. Б. Любовна, Л. М. Понафіденко, С. В. Петрук, М. П. Рихова, В.В. Тольба]. – К., 2010. – 61 с.
4. Котляр А. Україна посідає місце ... [Електронний ресурс] / А. Котляр // Дзеркало тижня. Україна. – 2011. – № 29. – 19 серпня. – Режим доступу : http://dt.ua/SOCIETY/ukrayina_posidae_mistse-86389.html

5. Лібанова Е. М. Соціальні проблеми модернізації української економіки / Е. М. Лібанова // Демографія та соціальна політика. – 2012. – № 1. – С. 5-22.
6. Локтев В. М. Що вигідно фундаментальній науці, те вигідно державі // Вісник НАН України. – 2013. – № 1. – С. 11-21.
7. Меньяло В. І. Державна підтримка наукової сфери як основи національної інноваційної системи / В. І. Меньяло // Держава та регіони. – 2011. – № 3. – С. 42-46.
8. Наукова та інноваційна діяльність в Україні 2011: статистичний збірник. – К.: ДП “Інформаційно-видавничий центр Держстату України”. – 2012. – 305 с.
10. Самооцінка домогосподарствами України рівня своїх доходів: статистичний збірник. – К.: [б.в.], 2012. – 74 с.
11. Соціальні індикатори рівня життя населення: статистичний збірник. – К.: [б.в.], 2012. – 204 с.
12. Червінська Л., Червінська Т. Використання людського капіталу в контексті інноваційного розвитку / Л. Червінська, Т. Червінська // Україна: аспекти праці. – 2011. – № 2. – С. 41-44.

Кохно Д. А. Идентификация проблем формирования интеллектуального капитала в Украине в условиях инновационного развития.

В статье раскрыта сущность интеллектуального капитала, выделены и проанализированы основные проблемы и риски формирования интеллектуального капитала в условиях инновационного развития в Украине.

Ключевые слова: интеллектуальный капитал, инновационное развитие, национальная инновационная система, наука, образование, знания, миграция, доходы.

Kokhno D. The problem of the identification of the intellectual capital in Ukraine in conditions of innovation.

The article explores the nature of intellectual capital, allocated and analyzes the main problems and the risk of intellectual capital in innovative development in Ukraine.

Keywords: intellectual capital, innovative development, national innovation system, science, education, culture, migration, income.

УДК 33.001.76:338.24

Седляр М. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: УПРАВЛІННЯ НА ОСНОВІ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ

У статті розглядається модифікована збалансована система показників (ЗСП), яка може використовуватися для стратегічного управління інноваційною моделлю розвитку економіки. Визначено та обґрунтовано зміну стандартних чотирьох компонент (складових), які використовуються на підприємствах у типовій ЗСП, придатної для управління на державному рівні.

Ключові слова: збалансована система показників, національна інноваційна система, стратегічна карта, інноваційна модель розвитку економіки.

Україна проголосила курс на впровадження інноваційної моделі розвитку, яка повинна пришвидшити темпи зростання національної економіки, модернізувати та структурно перебудувати галузі, підвищити соціальні стандарти життя для населення тощо. Даний процес не є справою одного чи двох років. Тому повинна бути